

Kursplan för

Psykologisk/psykoterapeutisk klinik 3, 11 hp

Psychology and Psychotherapy in Clinical Practice 3, 11 credits

Denna kursplan gäller från och med höstterminen 2020.

Observera att kursplanen finns i följande versioner:

HT18 , VT20 , HT20 , HT22 , HT23 , HT24

Kurskod	2PT134
Kursens benämning	Psykologisk/psykoterapeutisk klinik 3
Hp	11 hp
Utbildningsform	Högskoleutbildning, 2007 års studieordning
Huvudområde	Psykiatri
Nivå	AV - Avancerad nivå
Betygsskala	Godkänd, underkänd
Kursansvarig institution	Institutionen för klinisk neurovetenskap
Beslutande organ	Utbildningsnämnden CNS
Datum för fastställande	2018-03-28
Reviderad av	Utbildningsnämnden CNS
Senast reviderad	2020-04-01
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2020

Särskild behörighet

Godkänt på föregående läsårs samtliga kurser krävs för att vara behörig till denna kurs.

Student som underkänts i VFU (verksamhetsförlagd utbildning) eller motsvarande till följd av att studenten visat så allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskerats, är behörig till nytt VFU-tillfälle först när den individuella handlingsplanen har fullföljts.

Mål

Kursen syftar till att utveckla förmågan att självständigt göra diagnostiska överväganden och praktiskt tillämpa kognitiv beteendeterapi med patienter som uppvisar problematik där psykotiska syndrom med eller utan affektiva symptom, utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser eller svårare personlighetssyndrom är aktuella. I det ingår att kunna bedöma patientens behov av psykoterapi och möjlighet att tillgodogöra sig kognitiv beteendeterapi vid en komplex problembild.

I kursen ska också kunskaper från andra kurser på programmet självständigt integreras och tillämpas praktiskt. Syftet är att utveckla terapeutfärdigheter genom att granska, reflektera kring, samt följa den egna utvecklingen som specialistpsykolog och psykoterapeut. Detta inbegriper även att utveckla

färdigheter att hantera den stress och känslomässiga påfrestning som kan uppstå i arbetet. Särskild tonvikt läggs vid färdigheter som krävs i relation till patienter med komplex problematik och samsjuklighet.

Kunskap och förståelse

Efter godkänd kurs ska studenten kunna

- kritiskt reflektera kring kognitiva och beteendeterapeutiska behandlingsprinciper och evidensbaserade metoder som är tillämpliga vid de aktuella tillstånden,
- kritiskt reflektera kring faktorer som bör vägleda val av behandlingsmål i samband med de för patienterna aktuella tillstånden,
- reflektera kring bakgrunden till patientens upplevelser och perspektiv, samt hur dessa uttrycks i den psykoterapeutiska processen, samt
- kritiskt granska och reflektera kring metoder för att kontinuerligt uppmärksamma och beskriva kvaliteten i det egna psykologiska arbetet och sätta det i relation till bedömnings-och behandlingssituationen.

Färdigheter och förmågor

Efter godkänd kurs ska studenten visa förmåga att

- självständigt genomföra diagnostiska bedömningar och när så är lämpligt genomföra diagnostiska intervjuer med beaktande av psykologiska och psykosociala aspekters betydelse för behandlingsplaneringen,
- vid genomförande av behandling visa kännedom om sjukdomsförlopp och effekter av farmakologisk behandling,
- adekvat dokumentera sitt behandlingsarbete i form av journalanteckningar, inspelning av sessioner, sessionsrapporter och behandlingsrapporter,
- inhämta adekvat information om patientens problembild, sammanställa den och återkoppla kartläggningen på ett för patienterna anpassat sätt som grund för förslag på åtgärder,
- genomföra fallformulering, formulera arbetshypoteser och utifrån det arbetet planera behandlingsinterventioner i samarbete med patienten,
- sträva efter funktionell allians med patienterna och kontinuerligt uppmärksamma och bedöma patienternas motivation för behandling och möjliga förändringar i arbetsallians,
- följa behandlingsplanen, kritiskt analysera utfallet samt revidera den vid behov, i syfte att bättre nå behandlingsmålen,
- samarbeta, formulera relevanta frågor och föra dialog med psykoterapihandledare, kollegor och medstudenter samt på ett strukturerat sätt presentera relevant kliniskt material och problemställningar,
- ta till sig information och återkoppling på patientarbetet från handledaren samt följa handledarens råd,
- kritiskt analysera och reflektera över eget beteende kopplat till rollen som specialistpsykolog, samt vidta åtgärder för att möta ett identifierat utvecklingsbehov,
- reflektera över den egna upplevelsen av tillämpningen av psykoterapeutiska interventioner utifrån såväl rollen som specialistpsykolog och som patient, samt
- reflektera kring forskning och teorier kring psykoterapeuters och specialistpsykologers yrkesutveckling och yrkesspecifika risker och problem.

Värderingar och förhållningssätt

Efter godkänd kurs ska studenten visa förmåga att

- förhålla sig professionellt gentemot patienter och deras närstående,
- reflektera över lagstiftningens konsekvenser för det kliniska arbetet med den aktuella patientgruppen, samt hur behandlingen ska genomföras med hänsyn till institutionella regler och förutsättningar,
- reflektera över aktuella etiska problemställningar relaterade till vårdens genomförande, samt
- iaktta och analysera mångfaldsaspekters betydelse vid bedömning och reflektera över egna

värderingar som kan påverka eget yrkesutövande, inklusive vad det innebär att inte diskriminera någon p.g.a. av dennes könstillhörighet, etniska tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuella läggning eller funktionsvariation.

Innehåll

Kursen ger fördjupad kunskap om och integrerade färdigheter i att tillämpa evidensbaserade, kognitiva och beteendeterapeutiska behandlingsprocedurer vid problematik där psykotiska syndrom med eller utan affektiva symptom, utvecklingsrelaterade funktionsavvikelser eller svårare personlighetsyndrom föreligger. Aktuella juridiska och institutionella förutsättningar för rollen som specialistpsykolog är en viktig aspekt av innehållet i kursen.

Kursen är indelad i följande tre (3) moment:

Psykiatrisk diagnostik och inriktningsspecifik bedömning 3, 3.0 hp

Betygsskala: GU

I momentet ska studenterna samla in adekvat information vid ovanstående komplexa tillstånd, vilket inkluderar att ta del av tidigare journaler och utredningar och utifrån det göra diagnostiska överväganden, samt psykoterapibedömningar. I det ingår att när så är befogat göra diagnostiska intervjuer.

Kognitiv beteendeterapi under handledning, 7.0 hp

Betygsskala: GU

Tonvikt ligger på val av behandlingsmål och interventioner, samt att värdera och ta ställning till lämpliga evidensbaserade behandlingar vid de för kursen aktuella tillstånden. Särskild tonvikt läggs på faktorer såsom struktur och alliansskapande strategier vid tillämpning av kognitiv beteendeterapi vid komplex problematik. Vikt läggs också vid att på ett fördjupat sätt arbeta med beteendeanalys och/eller fallkonceptualisering vid samsjuklighet och att löpande utvärdera och revidera denna i syfte att nå behandlingsmålen. De organisatoriska, juridiska och institutionella förutsättningarna för psykoterapihandledningen uppmärksammas och analyseras

Självupplevd erfarenhet och kliniska färdigheter 3, 1.0 hp

Betygsskala: GU

Momentet berör terapeutfärdigheter och hur dessa kan identifieras och utvecklas utifrån den enskilda studentens behov. Fokus ligger på att utveckla förmågan att reflektera över egna reaktioner och beteenden i relation till patientarbetet, det psykologiska arbetssättet samt utvecklingen av den professionella rollen som specialistpsykolog

Arbetsformer

Undervisningen bygger på studentaktivt lärande och sker i form av handledning i grupp, VFU, reflektionsgrupper och mentorssamtal, föreläsningar, seminarier m.m.

Deltagande i handledning i grupp, VFU, reflektionsgrupper, seminarier och mentorssamtal är obligatoriskt och förutsätter en aktiv medverkan och eget ansvarstagande från studenten.

Moment 1, Psykiatrisk diagnostik och inriktningsspecifik bedömning och moment 2, Kognitiv

beteendeterapi under handledning

Undervisningen sker främst i form av VFU på studenternas praktikplacering och psykoterapihandledning i grupp om 3-4 studenter. De psykiatriska bedömningar och den psykoterapi som bedrivs av studenterna under handledning dokumenteras genom inspelade psykoterapisessioner, skriftliga sessionsrapporter, journalanteckningar, beteendeanalyser och fallkonceptualiseringar samt behandlingsrapporter. I psykoterapihandledningen ges möjlighet till reflektion, diskussion och analys av patientarbetet med avseende på såväl diagnostiska ställningstaganden som psykoterapeutiska. Studenterna förutsätts aktivt bidra med reflektioner och frågeställningar kring eget och andra gruppmedlemmars patientmaterial, samt övar färdigheter och interventioner genom gestaltande rollspel och pedagogiska presentationer. I samarbete med psykoterapihandledaren söker och presenterar studenten relevant litteratur och vetenskapligt förankrad kunskap kopplat till problemställningarna för de aktuella patienterna.

Moment 3, Självupplevd erfarenhet och kliniska färdigheter

Momentet består av seminarium, individuella mentorsamtal och mentorsledda reflektionsgrupper. Olika pedagogiska metoder för att beröra aspekter som benämns terapeutfärdigheter respektive terapeutroll tillämpas. Studenten ska utveckla egen erfarenhet av terapeutiska tekniker inom kognitiv beteendeterapi samt få metoder för självreflektion, analys och kritisk granskning av utvecklingen av sin egen terapeutroll. De två huvudsakliga arbetsformerna för detta är:

- Individuella mentorsamtal
Samtalen syftar till att formulera och följa upp individuella mål, egen prioritering och tidsplan för dessa, samt vidmakthållande av terapeutisk kompetens. Syftet är också att utveckla kompetens i rollen som specialistpsykolog. En skriftlig utvecklings- och vidmakthållandeplan för studenten, som inkluderar procedur för att självregistrera och förbättra variabler i den professionella rollen, ska göras och lämnas till mentorn.
- Reflektionsgrupp
I reflektionsgruppen får studenten egen erfarenhet av terapeutisk teknik (upplevelsebaserat) vilket sker i interaktion med övriga deltagare i gruppen samt med en reflektionsgruppsledare. I denna del tillämpas olika pedagogiska metoder för att beröra aspekter av terapeutfärdigheter samt att observera, analysera och kritiskt reflektera kring utvecklingen av den egna rollen som specialistpsykolog och psykoterapeut. Studenten ska genom tillämpning av terapeutiska tekniker inom kognitiv beteendeterapi på sig själv, utveckla sin egen terapeutroll. Studenten ska även mellan undervisningstillfällena arbeta med hemuppgifter.

Examination

Moment 1, Psykiatrisk diagnostik och inriktningsspecifik bedömning 3 och moment 2, Kognitiv beteendeterapi under handledning examineras genom kontinuerlig bedömning under VFU och psykoterapihandledning av studentens av studentens gällande diagnostiska ställningstaganden under bedömningsprocessen och i tillämpningen av kognitiv beteendeterapi. För godkänt krävs att studenten spelar in samtliga psykoterapisessioner och genererar övrig dokumentation från alla sessioner. Studenten måste även ha fullgjort kraven på journalföring under terminen för att godkännas på kursen. Även de frågeställningar som studenten genererar kopplat till den aktuella behandling som bedrivs bedöms, samt färdigheter som uppvisas via rollspel som gestaltar relevanta terapeutbeteenden hos studenten. Dessutom bedöms innehåll, frågeställningar och struktur i sessionsrapporterna. Som underlag för interventioner ska beteendeanalyser och fallkonceptualiseringar göras och för godkänt krävs att dessa sammanställs skriftligt och godkännas av handledaren i samband med att behandlingen inleds.

För godkänt på moment 1 och 2 krävs också att de kognitiva beteendeterapeutiska behandlingarna sammanställs i form av en behandlingsrapport. I denna görs en sammansfattande beskrivning av det psykoterapeutiska arbetet utifrån vedertagen vetenskaplig modell och särskild vikt läggs vid att den röda

tråden genom behandlingsarbetet tydliggörs. I behandlingsrapporten ska studenten även redovisa de diagnostiska ställningstaganden som gjorts och eventuella svårigheter som uppstått kring patientens möjlighet att tillgodogöra sig psykoterapi.

Moment 3, Självupplevd erfarenhet och kliniska färdigheter 3, examineras genom att studenten utarbetat en skriftlig utvecklingsplan vad gäller den egna utvecklingen i rollen som psykoterapeut.

För att en examinationsuppgift ska vara aktuell för bedömning måste den ha inkommit inom utsatt tid, annars hänvisas studenten till omexaminationstillfället.

Samtliga examinationsuppgifter ges betyget U eller G.

På respektive moment ges något av betygen U eller G.

För betyget G på ett moment, krävs G på samtliga examinationsuppgifter och fullgjorda obligatoriska utbildningsinslag.

Betyg på hel kurs

På kursen ges något av betygen U eller G. För betyget G på hel kurs krävs G på alla moment 1, 2 och 3.

Frånvaro från eller ej fullgörande av obligatoriska utbildningsinslag

Examinator bedömer om och i så fall hur frånvaro från eller ej fullgörande av obligatoriska utbildningsinslag kan tas igen. Innan studenten deltagit i eller fullgjort de obligatoriska utbildningsinslagen, eller tagit igen frånvaro/ brister i enlighet med examinatorns anvisningar kan inte studieresultaten slutrapporteras. Frånvaro från eller ej fullgörande av ett obligatoriskt utbildningsinslag kan innebära att studenten inte kan ta igen tillfället förrän nästa gång kursen ges.

Begränsning av antalet examinationstillfällen

Vad gäller VFU begränsas antalet gånger en student har rätt att delta/ genomgå kursen och examineras på densamma till två (2) gånger.

Riktlinjer vid avbrytande av VFU

Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students VFU om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskeras. När VFU avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns och att ett VFU-tillfälle är förbrukat. I sådana fall ska en individuell handlingsplan upprättas, där det framgår vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till nytt VFU-tillfälle på denna kurs.

Möjlighet till undantag från kursplanens föreskrifter om examination

Om det föreligger särskilda skäl, eller behov av anpassning för student med funktionsnedsättning, får examinator fatta beslut om att frångå kursplanens föreskrifter om examinationsform, antal examinationstillfällen, möjlighet till komplettering eller undantag från obligatoriska utbildningsmoment m.m. Innehåll och lärandemål samt nivån på förväntade kunskaper, färdigheter och förhållningssätt får inte ändras, tas bort eller sänkas.

Övergångsbestämmelser

Om kursen läggs ner eller genomgår stora förändringar kommer information om övergångsbestämmelser att anges här.

Övriga föreskrifter

Kursutvärdering sker enligt KIs lokala riktlinjer. Sammanställning av studenternas svar i kursenkät samt kursansvarigs analys av dessa publiceras på KIs öppna kurswebb.

Inriktningsspecifika kurser ges under förutsättning att antalet antagna studenter på kursen är minst hälften av antalet tillgängliga studieplatser per inriktning.

Litteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur**Case formulation in cognitive behaviour therapy : the treatment of challenging and complex cases***Tarrier, Nicholas; Johnson, Judith*

2. ed. : London : Routledge, 2016 - 384 s.

ISBN:9780415741781 LIBRIS-ID:19249325

[Sök i biblioteket](#)**Clinical handbook of psychological disorders : a step-by-step treatment manual***Barlow, David H.*

Fifth edition. : New York : The Guilford Press, 2014. - xvi, 768 p.

ISBN:9781462513260 (hardcover) LIBRIS-ID:16260484

[Sök i biblioteket](#)**Etik och juridik - för psykologer och psykoterapeuter***Sverne Arvill, Ebba; Hjelm, Åke; Johnsson, Lars-Åke; Sääf, Christina*

8 uppl. : Studentlitteratur AB, 2020 - 456 sidor

ISBN:9789144137759 LIBRIS-ID:kws72brkhhn8p127

[Sök i biblioteket](#)**Experiencing CBT from the inside out : a self practice/self-reflection***Bennett-Levy, James.; Thwaites, Richard; Haarhoff, Beverly; Perry, Helen*

New York : Guilford, 2015. - xvi, 278 pages

ISBN:1462518893 LIBRIS-ID:17851919

[Sök i biblioteket](#)*Farmer, Richard F.; Chapman, Alexander L.***Behavioral interventions in cognitive behavior therapy : practical guidance for putting theory into action**

Second edition. : Washington, D.C. : American Psychological Association, [2016] - vi, 430 p.

ISBN:9781433820359 LIBRIS-ID:18240553

[Sök i biblioteket](#)*O'Donohue, William T.; Fisher, Jane E.***General principles and empirically supported techniques of cognitive behavior therapy**

Hoboken, N.J. : Wiley, 2009. - xxiii, 743 p.

ISBN:047022777x LIBRIS-ID:12088224

[Sök i biblioteket](#)**Oxford guide to behavioural experiments in cognitive therapy***Bennett-Levy, James*

Oxford : Oxford University Press, 2004 - xxi, 461 s.

ISBN:0-19-852916-3 (hft.) LIBRIS-ID:9373318

[Sök i biblioteket](#)**The therapeutic relationship in the cognitive behavioral psychotherapies***Gilbert, Paul (Ed.); Leahy, Robert L. (Ed.)*

London : Routledge, 2007 - 292 s.

ISBN:978-0-415-38437-7 (hbk.) LIBRIS-ID:10411738

[Sök i biblioteket](#)*Whittington, Adrian; Grey, Nick*

How to become a more effective CBT therapist : mastering metacompetence in clinical practice

Chichester : Wiley-Blackwell, 2014 - xviii, 318 s.

ISBN:9781118468357 LIBRIS-ID:15158271

[Sök i biblioteket](#)

Wright, Jesse H.

Cognitive-behavior therapy for severe mental illness : an illustrated guide

1st ed. : Washington, DC : American Psychiatric Pub., cop. 2009 - xx, 354 p.

ISBN:978-1-58562-321-1 (alk. paper) LIBRIS-ID:11579323

[Sök i biblioteket](#)

Rekommenderad litteratur

I tillägg till nedanstående hänvisas till bokserien "Treatments that work", som innehåller en rad olika böcker med olika titlar. Som student på KI når du alla titlar via KIB, men du behöver söka på respektive titel. Besök först www.oxfordclinicalpsych.com/page/ttwseries/treatments-that-work-series för att identifiera den bok du vill ha, och sök sedan upp den på kib.ki.se

Hackmann, Ann; Bennett-Levy, James; Holmes, Emily A.

Oxford guide to imagery in cognitive therapy

Oxford : Oxford University Press, 2011 - xlii, 233 p.

ISBN:9780199234028 (alk. paper) LIBRIS-ID:13541608

[Sök i biblioteket](#)

Kingdon, David G.; Turkington, Douglas

Cognitive therapy of schizophrenia

New York : Guilford Press, cop. 2005 - xvi, 219 s.

ISBN:1-59385-104-9 (alk. paper) LIBRIS-ID:9804213

URL: <http://www.loc.gov/catdir/bios/guilford051/2004012738.html>

[Sök i biblioteket](#)

Stott, Richard

Oxford guide to metaphors in CBT : building cognitive bridges

Oxford : Oxford University Press, 2010 - viii, 249 p.

ISBN:9780199207497 (pbk. : alk. paper) LIBRIS-ID:12127396

[Sök i biblioteket](#)